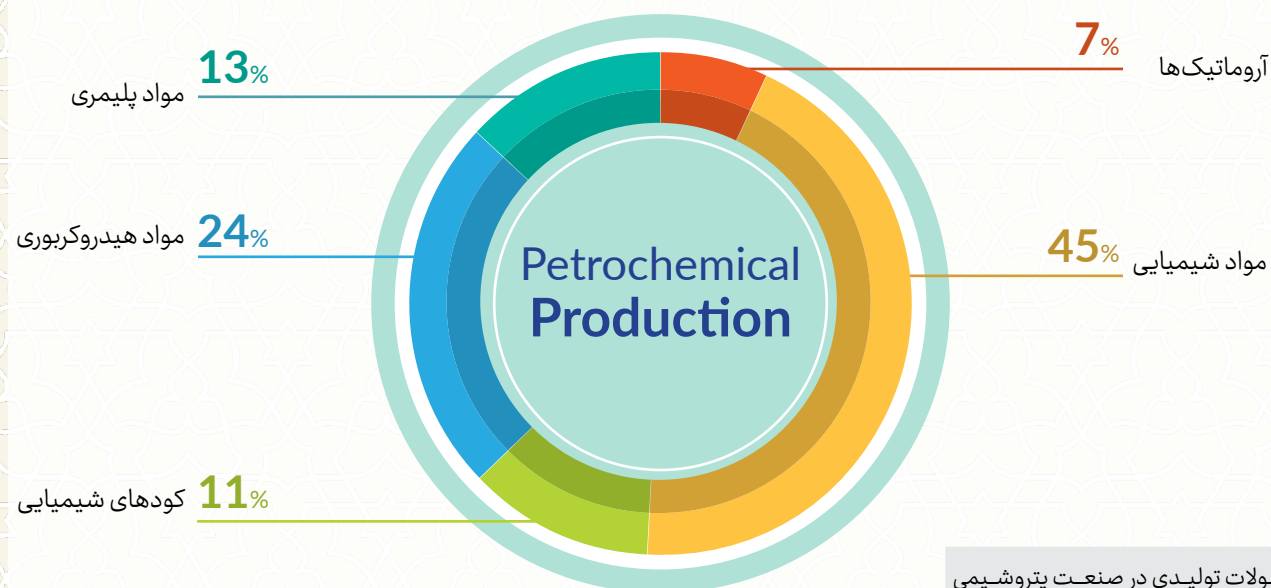

تولید محصولات پتروشیمی

محصولات تولیدی در صنعت پتروشیمی را می‌توان به ۵ گروه اصلی تقسیم نمود. مواد شیمیایی با ۲۷٫۸ میلیون تن تولید در سال بیشترین سهم را دارند. تولید انواع پلیمرها در سال ۹۹، مجموعاً ۷٫۸ میلیون تن (معادل ۱۳ درصد از کل) و تولید کودهای شیمیایی ۶٫۸ میلیون تن (معادل ۱۱ درصد از کل) بوده است.

ظرفیت اسمی

۳۹ میلیون تن از ظرفیت محقق نشده ناشی از ظرفیت واحدهایی است که در سال ۹۹ به بهره‌برداری رسیده و عملاً امکان تولید کامل مطابق ظرفیت وجود نداشته است.

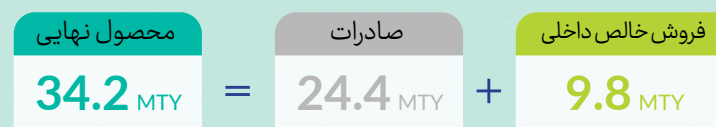
تولید

فروش

محصول نهایی

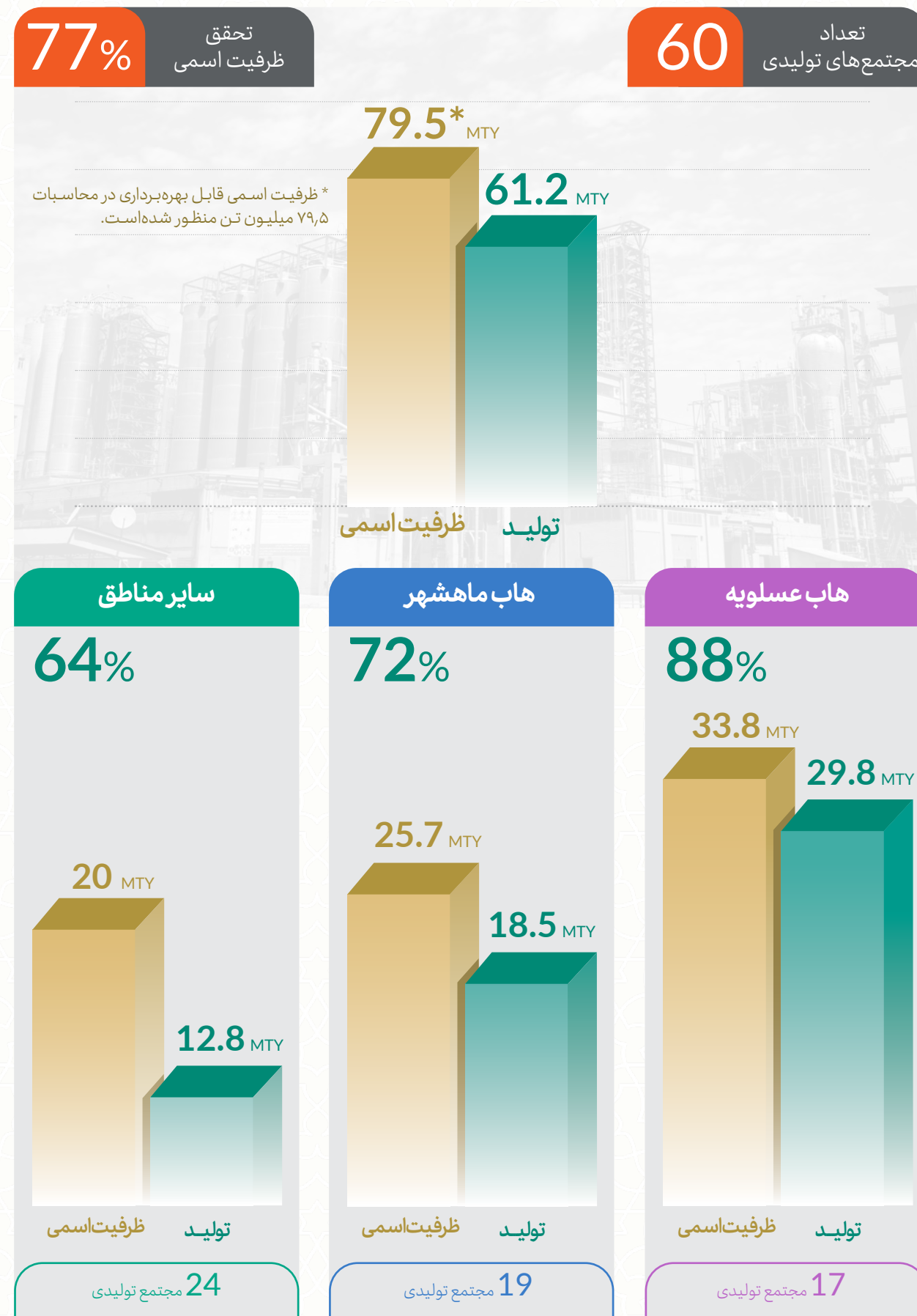
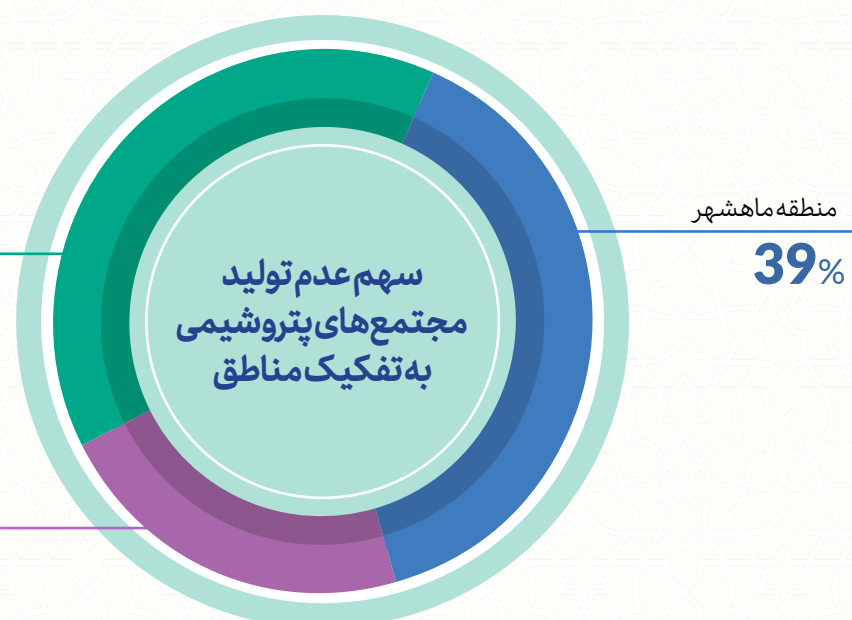

صنعت پتروشیمی از جمله صنایع فرایندی زنجیره‌ای محسوب می‌شود. همین موضوع سبب می‌گردد که محصول نهایی قابل فروش نسبت به ظرفیت اسمی نصب شده تفاوت قابل توجهی داشته باشد. میزان تولید صنعت در سال ۹۹ معادل ۶۱٫۲ میلیون تن بوده در حالی که محصولات نهایی عرضه شده در بازار داخلی و صادراتی، در مجموع ۳۴٫۲ میلیون تن بوده است. صنعت پتروشیمی در سال ۹۹ بدون در نظر گرفتن طرح‌هایی که در ماه‌های پایانی سال به بهره‌برداری رسیده‌اند، عملکرد ۷۷ درصدی نسبت به ظرفیت اسمی قابل بهره‌برداری داشته است.

عدم تولید مجتمع‌های
پتروشیمی به تفکیک مناطق

بررسی عملکرد مجتمع‌های پتروشیمی به تفکیک مناطق نشان می‌دهد بالاترین درصد عملکرد متعلق به مجتمع‌هایی است که در هاب عسلویه مستقر هستند. از ۳۳/۸ میلیون تن ظرفیت اسمی، تولیدی معادل ۲۹/۸ میلیون تن محقق شده و حاکی از تحقق ۸۸ درصدی ظرفیت اسمی است. پایین‌ترین عملکرد متعلق به مجتمع‌های مستقر در سایر مناطق با عملکرد ۶۴ درصدی است. این منطقه به دلیل مشکلات موجود در راه‌اندازی واحدهای جدید شامل خوراک، تعمیرات و فرآیند سهم بالاتری در عدم تولید مجتمع‌ها داشته است. واحدهای مستقر در هاب ماهشهر دارای عملکرد ۷۲ درصدی هستند و از ۲۵/۶ میلیون تن ظرفیت اسمی نصب شده، ۱۸/۵ میلیون تن از آن محقق شده است. از ۱۸/۴ میلیون تن عدم تولید در سال ۳۹، ۹۹ درصد (معادل ۷/۲ میلیون تن) مربوط به هاب ماهشهر، ۳۹ درصد (معادل ۷/۲ میلیون تن) مربوط سایر مناطق و ۲۲ درصد (معادل ۴ میلیون تن) مربوط به هاب عسلویه می‌باشد.

عدم تولید ناشی از کمبود خوراک

10.7 MTY

خوراک‌های وارداتی

0.1 MTY

خوراک‌های بین مجتمعی

2.8 MTY

خوراک‌های دریافتی
از وزارت نفت

7.8 MTY

کمبود خوراک مهم‌ترین عامل عدم تولید مجتمع‌ها است. در سال ۱۳۹۹، از ۱۸٫۴ میلیون تن عدم تولید، ۱۰٫۷ میلیون تن آن به دلیل عدم تامین خوراک بوده است که از این میزان ۷٫۸ میلیون تن مرتبط با سه شرکت اصلی تابعه وزارت نفت می‌باشد. ۲٫۸ میلیون تن از این مقدار نیز به دلیل کمبود خوراک‌های بین مجتمعی و عدم تامین کافی خوراک از واحدهای بالادستی پتروشیمی به واحدهای میان‌دستی و پایین‌دستی است.

سهم عدم تولید
ناشی از کمبود
خوراک دریافتی

23%

عدم تولید نسبت به
ظرفیت اسمی قابل بهره‌برداری

18.4
MTY

عدم تولید

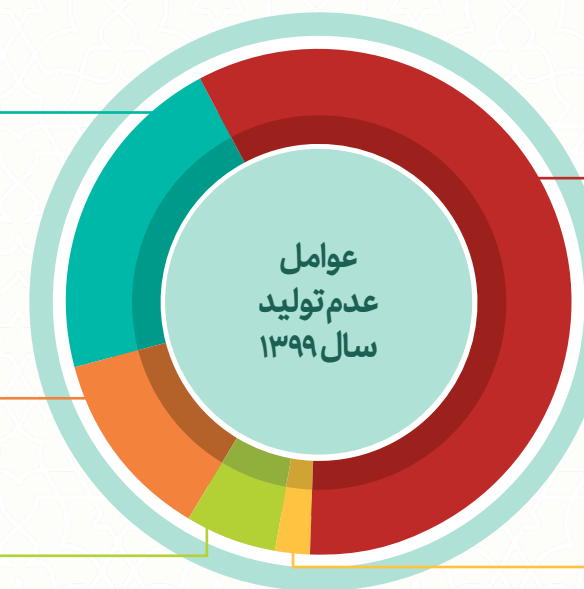
21.7%
اشکالات
تعمیراتی
4 MTY

12%
اشکالات
فرآیندی
2.2 MTY

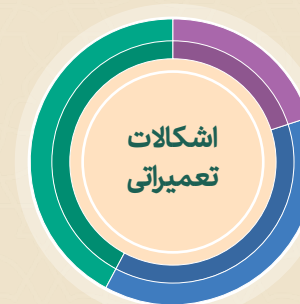
6%
بالابودن
موجودی
1.1 MTY

58.1%
کمبود
خوراک
10.7 MTY

2.2%
سایر
موارد
0.4 MTY

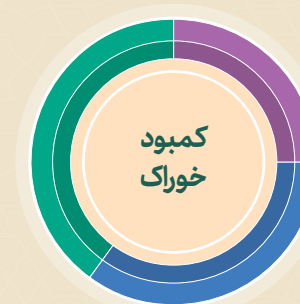

اشکالات تعمیراتی

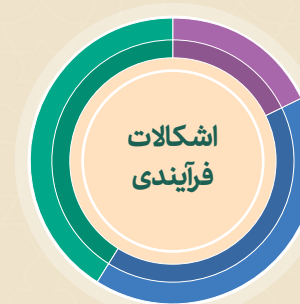
عسلویه
20%
ماهشهر
38%
سایر مناطق
42%

کمبود خوراک

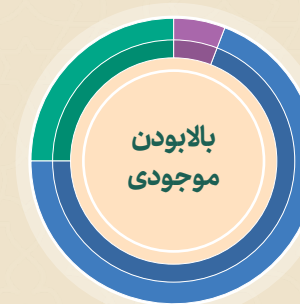
عسلویه
25%
ماهشهر
35%
سایر مناطق
40%

اشکالات فرآیندی

عسلویه
18%
ماهشهر
41%
سایر مناطق
41%

بالابودن موجودی

عسلویه
6%
ماهشهر
69%
سایر مناطق
25%

جمع‌بندی تولید صنعت پتروشیمی

صنعت پتروشیمی در سال ۱۳۹۹ با تولید ۶۱ میلیون تن محصول، عملکرد ۷۷ درصدی نسبت به ظرفیت اسمی قابل بهره‌برداری داشته است. دلایل متعدد از جمله کمبود خوراک، اشکالات فرآیندی و اشکالات عملیاتی سبب شده است که ۱۸٫۴ میلیون تن از ظرفیت اسمی قابل بهره‌برداری صنعت در این سال مورد استفاده قرار نگیرد. هرچند باید مد نظر داشت که متوسط ضریب عملکرد صنایع فرآیندی و زنجیره‌ای در جهان حدود ۸۰ درصد است.

نکته قابل توجه در صنعت پتروشیمی وابستگی مجتمع‌های پتروشیمی به یکدیگر به لحاظ تامین خوراک است، به نحوی که مجتمع‌های پتروشیمی در عرض و طول زنجیره ارزش جهت تولید طیف متنوعی از محصولات با یکدیگر به مبادله خوراک می‌پردازند. در سال ۱۳۹۹ بالغ بر ۱۱٫۲ میلیون تن محصول میانی در این صنعت به عنوان خوراک‌های بین مجتمعی مبادله شده است. این موضوع از اهمیت روابط بهینه و پایدار مجتمع‌های پتروشیمی و جایگاه کلیدی شرکت ملی صنایع پتروشیمی به عنوان نهاد حاکمیتی و تهسیل‌گر/تنظیم‌گر این صنعت حکایت دارد.

عملکرد صنعت پتروشیمی در سال ۱۳۹۹ در ۶۰ مجتمع پتروشیمی تولیدی و ۳ مجتمع ارائه‌دهنده سرویس‌های جانبی منجر به تولید ۳۴٫۲ میلیون تن محصول نهایی قابل فروش شد. از این میزان ۷۱ درصد، برابر با ۲۴٫۴ میلیون تن به بازارهای جهانی صادر و ۲۹ درصد آن معادل ۹٫۸ میلیون تن نیز برای رفع نیازهای داخلی صنایع پایین‌دست صنعت پتروشیمی و بخش کشاورزی استفاده شد.

محصولات تولید شده در صنعت پتروشیمی در پنج گروه مواد شیمیایی، مواد پلیمری، آروماتیک‌ها، کودهای شیمیایی و مواد هیدروکربوری تقسیم‌بندی می‌شوند. در سال ۱۳۹۹ بالغ بر ۲۷٫۸ میلیون تن مواد شیمیایی، ۷٫۸ میلیون تن انواع پلیمر و ۶٫۸ میلیون تن کودهای شیمیایی در این صنعت تولید و بخشی از آن‌ها روانه بازارهای داخلی و خارجی شده‌اند. برخی از مجتمع‌های پتروشیمی با ایفای نقش پتروپالایشگاهی، در کنار محصولات اصلی پلیمری و شیمیایی، به تولید محصولات هیدروکربوری و آروماتیک‌ها می‌پردازند. پتروشیمی‌های نوری، پارس، بوعلی سینا و بندر امام را می‌توان از جمله مجتمع‌های پتروشیمی با رویکرد پتروپالایشگاهی در نظر گرفت.

